

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ «ЖУРНАЛІСТСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ»: ВІД БРЕЙНСТОРМІНГУ ТА РОЛЬОВИХ ІГОР ДО СТВОРЕННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ МАТЕРІАЛІВ ТА ТВОРЧИХ ПРОЄКТІВ

Олександр ВІЛЬЧИНСЬКИЙ

кандидат наук із соціальних комунікацій,

доцент кафедри журналістики,

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

<https://orcid.org/0000-0001-8369-1692>

vilchyk2008@ukr.net

Серед фахових дисциплін, які опановують студенти спеціальності «Журналістика», вивчення такого предмета, як «Журналістська майстерність», триває упродовж восьми семестрів бакалаврату і має вирішальне значення у становленні майбутніх фахівців-журналістів. Цей освітній компонент поєднує комплексне вивчення студентами основ журналістської творчості, ознайомлення з характерними особливостями всіх етапів творення журналістських матеріалів, опановування на практиці трьох методів журналістського відображення дійсності – інформаційного, аналітичного, художньо-публіцистичного та усього розмаїття жанрової палітри журналістської творчості.

Метою запропонованого повідомлення є з'ясувати особливості підготовки майбутніх журналістів на парах із журналістської майстерності у ТНПУ імені Володимира Гнатюка.

Заняття із журналістської майстерності відбуваються у форматі лабораторних, де студенти навчаються розрізняти потоки журналістської інформації, орієнтуватися в сучасних тенденціях журналістики, засвоюють методи збору і перевірки достовірності інформації, способи аргументації та полеміки, види планування роботи редакції. Також студенти набувають навичок у створенні та оприлюдненні власних творчих проєктів. Адже «характерною ознакою журналістики як виду творчості є її практична спрямованість на досягнення певних результатів...» [2, с. 16].

Наприклад, студенти факультету філології і журналістики, які навчаються на спеціальності «Журналістика» у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка, мають можливість видавати власну навчальну газету «ПроТеЖе». Під керівництвом викладача вони розподіляють між собою ролі і по чергові є то кореспондентами, то коректорами, то випусковими редакторами і верстальниками на всіх етапах її випуску: від збору інформації до друку і «роботи над помилками».

Така рольова гра має кілька етапів і її першим етапом є брейнстормінг («мозковий штурм»). «Це практика придумування ідей чи вирішення проблем, коли учасники можуть вільно та без критики ділитися своїми думками. Зібраний пул ідей використовують як стартову точку для проєкту чи кампанії, через що «мозковий штурм» часто проводять на старті роботи...» [3].

На лабораторних заняттях із журналістської майстерності студенти академічної групи діляться на дві підгрупи, що створює оптимальні можливості для учасників «мозкового штурму». Сама техніка брейнстормінгу передбачає чотири основні етапи, а саме: підготовку, генерацію ідей, обробку ідей, розробку ідей. Під час першого етапу визначається тема майбутнього «мозкового штурму», модерує обговорення викладач; другий етап (основний) – учасники створюють, «накидають» якомога більше ідей, мають можливість будувати одні ідеї на основі інших, заохочуються найнеймовірніші пропозиції; на третьому етапі пропозиції оцінюються з погляду того, наскільки вони актуальні, значущі, нові, можливі для реалізації власними силами; на четвертому етапі студенти під керівництвом викладача зосереджуються на роботі з найбільш перспективними ідеями, визначаються наступні кроки, створюється детальний план, відбувається пошук додаткової інформації тощо. Частіше це відбувається в усній формі, хоча нерідко викладач пропонує письмовий «мозковий штурм», суть якого в записуванні ідей, що спадають на думку. Але знову ж таки без критики та цензури. Так можна подолати, наприклад, страх чистого аркуша або інші перешкоди для творчості.

Під час лабораторного заняття «викладач дає можливість висловитися кожному студентів...Завдання викладача – не обійти увагою пасивних студентів, залучити їх до обговорення...» [1, с. 12]. Проте викладач не має домінувати під час обговорення, бо тоді ефективність «мозкового штурму» зменшується. Важливою є виваженість, точність в оцінках, баланс між критикою і похвалою.

Обов'язковою умовою успішного лабораторного заняття є націленість на конкретний результат, найчастіше – це публікація (трансляція) у медіа власних студентських матеріалів у різних журналістських жанрах. Студенти-журналісти у ТНПУ часто для цього використовують навчальну газету «ПроТеЖе». Розподіл «ролей» (тієї чи іншої посади з відповідними посадовими обов'язками) відбувається почергово з урахуванням здібностей, нахилів та потенційних можливостей кожного здобувача освіти.

У процесі проведення заняття викладач і студенти можуть використовувати різноманітні за своєю формою і характером матеріали – книги, газети і журнали, документи, малюнки, фото й відео, а також необхідні технічні засоби.

Загалом вважаємо, що навчальний курс «Журналістська майстерність» є важливим чинником підготовки майбутніх журналістів, а окреслені методи викладання виправданими й важливими в процесі практичного оволодіння навиками та технологічними прийомами створення журналістських матеріалів.

Список використаної літератури

1. Журналістська майстерність : навчально-методичний посібник / укладач О. К. Вільчинський Тернопіль : ТНПУ, 2015. 48 с.
2. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості. Львів : ПАІС, 2004. 268 с.
3. Мещерякова К. Що таке «мозковий штурм»: які бувають техніки і як знаходити рішення? URL: <https://journal.gen.tech/post/sho-take-mozkovii-shturm-pravyla-ta-porady> (дата звернення 24.11.2025 р.)